

ÕIGUSKANTSLER

Hr Juhan Parts
majandus- ja kommunikatsiooniminister
info@mkm.ee

Teie 16.11.2011 nr 1.1-14/11-00100/041
Õiguskantsler 6.01.2012 nr 6-1/111411/1200060;
7-4/120024/1200060

Soovitus

Liiklusteooriaeksami sooritamine esmaste juhilubade vahetamisel

Lugupeetud härra minister

Teile teadaolevalt algatasin mulle laekunud avalduse põhjal menetluse, mille käigus kontrollisin 01.07.2011 jõustunud liiklusseaduse esmaste juhilubade vahetamise regulatsiooni vastavust põhiseadusele. Täpsemalt oli menetluses vaatluse all 01.07.2011 jõustunud liiklusseaduse § 106 lg 5 regulatsioon.

Menetluse käigus pöördusin teabe nõudmisega Teie poole. Soovin Teid esmalt tänada mulle antud põhjaliku ülevaate eest, milles selgitasite nii enne 01.07.2011 kehtinud liiklusseaduse (edaspidi ka: vana liiklusseadus; lühendatult LS) kui ka 01.07.2011 jõustunud liiklusseaduse (edaspidi ka: uus liiklusseadus) esmaste juhilubade vahetamise regulatsiooni.

Soovin Teid teavitada menetluse tulemustest.

Võtsin oma seisukoha kujundamisel arvesse Teie selgitusi ning möönan, et 01.07.2011 jõustunud uue liiklusseaduse esmaste juhilubade vahetamise regulatsiooni, täpsemalt LS § 106 lõiget 5, on koostoimes õiguskindluse põhimõttega võimalik tõlgendada põhiseaduskonformselt nii, et see ei kohusta liiklusteooria eksamit uuesti sooritama neid isikuid, kelle liiklusnõuete rikkumine leidis aset enne uue liiklusseaduse jõustumist. Sellest seisukohast lähtuvalt **ei tuvastanud ma käesolevas menetluses 01.07.2011 jõustunud LS § 106 lõikes 5 sätestatud esmaste juhilubade vahetamise regulatsiooni vastuolu põhiseadusega.**

Kuigi ma ei tuvastanud käesolevas menetluses liiklusseaduse esmaste juhiluba vahetamise regulatsiooni vastuolu põhiseadusega, pean ma siiski vajalikuks rõhutada, et olukord, kus 01.07.2011 jõustunud LS § 106 lõikes 5 sätestatud kohustuse – sooritada esmaste juhilubade vahetamisel uuesti liiklusteooriaeksam – subjektide ring ei ole selgelt ja arusaadavalt tuletatav sätte enese sõnastusest, vaid üksnes tõlgendamise teel, ei teeni õigusselguse huve. Õigusselguse põhimõtte nõuab, et isikul oleks võimalik mõistlikult aru saada ja piisava tõenäosusega ette näha neid õiguslikke tagajärgi, mida tema tegevus võib kaasa tuua; samuti peab isikul õigusnormidele tuginedes olema võimalik prognoosida avaliku võimu käitumist.¹ Leian, et LS § 106 lg 5 kehtiva

¹ Vt nt RKÜKo 27.06.2005, nr 3-4-1-2-05, p 31.

sõnastuse pinnalt ei ole nendel esmaste juhilubade omanikel, kellele väljastati esmased juhiload enne uue liiklusseaduse jõustumist ja kes panid liiklusnõuete rikkumise (mille eest ei ole karituseks ette nähtud juhtimisõiguse äravõtmist) toime samuti enne 01.07.2011 ning kelle karistus on veel kehtiv, võimalik üheselt hinnata, kas nad peavad enne esmase juhiloa vahetamist sooritama täiendava liiklusteooriaeksami või mitte. Pean taolist olukorda, kus isikutele kohustusi panevate sätete rakendamise ajaline ulatus ja võimalike adressaatide ring ei nähtu piisavalt selgelt ja arusaadavalt vastavast õigusaktist endast, taunimisväärseks.

Rõhutan, et eeltoodud asjaoludel on äärmiselt oluline tagada LS § 106 lõikes 5 sätestatud esmaste juhilubade vahetamise regulatsiooni ühetaoline kohaldamine. See tähendab vajadust tagada, et igal üksikjuhul lähtuks Maanteeamet seda normi rakendades tõepoolest kõnealuse sätte õiguskindluse põhimõtet arvestavast tõlgendusest ega nõuaks neilt isikutelt, kes on liiklusnõuete rikkumise toime pannud enne 01.07.2011 ja kelle karistus on veel kehtiv, esmaste juhilubade vahetamisel täiendava liiklusteooriaeksami sooritamist. Seepärast palun Teil rakendada kohaseid abinõusid tagamaks, et kõik Maanteeameti liiklusbüroode juhilubadega tegelevad ametnikud oleksid LS § 106 lõikele 5 antud tõlgendusega kursis ning rakendaksid LS § 106 lõiget 5 kõigil juhtudel ühetaoliselt.

Palun Teil mind hiljemalt 31.01.2011 teavitada, kas ja milliseid abinõusid plaanite minu soovitusel järgimiseks rakendada.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Teder